Malmö stad
Funktionsstödsnämnden

Datum
2026-10-29
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
FSN-2026-5689

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss Socialdepartementet - Slutredovisning av tilläggsuppdraget om stärkt samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri i brottsförebyggande syfte

FSN-2026-5689

Funktionsstödsnämnden föreslås lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Funktionsstödsnämnden välkomnar förslagen om att stärka samverkan mellan socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrin i det brottsförebyggande arbetet. Samtidigt behöver barn och unga med funktionsnedsättning synliggöras tydligare och ett funktionsrättsperspektiv integreras i det fortsatta arbetet med kunskapsstöd, konsultationsfunktioner, samverkan och uppföljning.

Funktionsstödsnämnden betonar vikten av att stärka kunskapen om funktionsnedsättningar, involvera relevanta verksamheter, inklusive LSS, i ett tidigt skede och säkerställa att samverkan fungerar både mellan olika huvudmän och mellan nämnder inom kommunen. Insatserna behöver utgå från barnets samlade behov och främja delaktighet, så att barn och unga får ett tidigt och samordnat stöd.

Yttrande

Sammantaget bedömer Funktionsstödsnämnden att barn och unga med funktionsnedsättning behöver synliggöras tydligare i det fortsatta arbetet. I utredningens inledande kapitel beskrivs hur denna grupp kan ha en ökad risk för att involveras i kriminalitet. Utredningen lyfter även brister i samverkan mellan bland annat socialtjänst, LSS-verksamheter, habilitering, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och skola. I de konkreta förslag som presenteras i kapitel 12 är dock funktionsnedsättningsperspektivet inte lika tydligt integrerat. Nämnden anser därför att det behöver säkerställas att förslagen även beaktar behoven hos barn och unga med funktionsnedsättning och förutsättningarna för att ge dem ett tidigt, samordnat och ändamålsenligt stöd.

Nämnden utgår från att förslagen genomförs inom ramen för berörda verksamheters befintliga uppdrag och ansvar, eftersom utredningen inte föreslår någon förändrad ansvarsfördelning. Samtidigt behöver barn och unga med funktionsnedsättning uppmärksammas tydligare i det brottsförebyggande arbetet. För att deras behov ska identifieras i ett tidigt skede behöver kunskapen om funktionsstödsområdets uppdrag och kompetens stärkas, och relevanta verksamheter, inklusive LSS, involveras när barnets eller den unges situation motiverar det.

En fungerande samverkan mellan berörda verksamheter och nämnder är av vikt för att barnets eller den unges samlade behov ska kunna tillgodoses. Berörda verksamheter behöver också ha förutsättningar att samverka, så att olika nämnder kan arbeta tillsammans kring barnet och komplettera varandras uppdrag. På så sätt kan barnets eller den unges samlade behov uppmärksammas och stödet samordnas, vilket minskar risken för att funktionsstödet involveras först när situationen redan har blivit komplex.

Slutligen vill nämnden lyfta att kommunernas socialtjänst är organiserad på olika sätt, bland annat i separata facknämnder. Det behöver därför tydliggöras att samverkan även behöver fungera mellan olika socialnämnder inom samma kommun. Barn och unga kan ha kontakter med flera nämnder och verksamheter, vilket ställer särskilda krav på samordning och tydlighet i ansvarsfördelningen. Utan en fungerande samverkan finns en risk att barn och unga faller mellan stolarna och inte får det samordnade stöd de behöver.

Förslagen

Ett nationellt kunskapsstöd till regioner och kommuner samt lättillgängliga kunskapshöjande insatser (12.2)

Delegationen föreslår att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram, sprida och implementera ett nationellt kunskapsstöd för att stärka kommuners och regioners kunskap om berörda verksamheters uppdrag och ansvarsområden. Kunskapsstödet ska avse barn och unga som är involverade i eller riskerar att involveras i kriminalitet och som uppvisar psykisk ohälsa. Socialstyrelsen föreslås även genomföra kunskapshöjande insatser med utgångspunkt i kunskapsstödet.

Utredningen lyfter att kunskapsstödet även bör innehålla ”kunskap om barn i eller på väg in i kriminalitet och som också uppvisar psykisk ohälsa, och särskilt barn och unga med funktionsnedsättning”

Nämnden anser att det nationella kunskapsstödet behöver tydliggöra hur kunskap om funktionsnedsättning ska integreras i det förebyggande arbetet. Kunskapsstödet behöver omfatta hur funktionsnedsättning kan påverka barns och ungas utsatthet, riskfaktorer och möjligheter att kommunicera och uttrycka sina behov. Det behöver även ge vägledning om hur risker och stödbehov kan upptäckas tidigt samt vilka

verksamheter som behöver involveras utifrån barnets individuella behov. Detta är viktigt för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning uppmärksammas och får tillgång till relevant stöd i det brottsförebyggande arbetet.

Inrätta en professionsstödjande konsultationsfunktion i samtliga regioner för rådgivning och hänvisning avseende psykisk ohälsa hos barn och unga (12.3)

Utredningen föreslår att samtliga regioner ska inrätta eller utveckla en konsultationsfunktion som ger bland annat socialtjänsten, elevhälsan och primärvården rådgivning om psykisk ohälsa hos barn och unga som är involverade i eller riskerar att involveras i kriminalitet. Funktionen ska underlätta kontakten med regionen och bidra till att barn och unga får en bedömning och hänvisas till rätt vårdnivå. Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att stödja regionerna i genomförandet och uppföljningen av funktionen.

Nämnden vill framföra att den regionala konsultationsfunktionen behöver ha kompetens om funktionsnedsättningar och habilitering. Denna kompetens är avgörande för att kunna bedöma hur psykisk ohälsa, funktionsnedsättning och utsatthet samverkar och påverkar barnets behov av stöd. Funktionen behöver även kunna identifiera när habiliteringen, LSS och andra relevanta verksamheter behöver involveras. Ett funktionsrättsperspektiv behöver integreras i konsultationsfunktionens uppdrag och arbetssätt för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning får stöd utifrån sina individuella och samlade behov och inte riskerar att falla mellan verksamheternas ansvarsområden. Detta för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning inte hänvisas vidare utan att deras funktionsnedsättning och samlade behov vägs in i bedömningen.

Vidareutveckla samverkansformen SSPF samt utveckla, sprida, förvalta och följa upp arbetet med SSPF och SIG (12.4)

Utredningen föreslår att SSPF bör vidareutvecklas genom att vid behov inkludera regionen.

Nämnden ser positivt på förslaget att vidareutveckla samverkansformerna SSPF och SIG, men vill samtidigt betona vikten av att relevant kompetens från olika verksamhetsområden inom socialtjänsten tas till vara på ett samlat och strukturerat sätt i det brottsförebyggande arbetet. Det finns en risk att barn och unga med funktionsnedsättning inte uppmärksammas tillräckligt om funktionsstödsområdets kompetens och insatser inte beaktas i samverkan. Kompetensen behöver därför finnas med som en del av socialtjänstens samlade arbete och inte enbart tillföras när situationen redan har blivit komplex. Det behöver finnas tydliga former för hur berörda verksamheter involveras när barnets eller den unges situation och behov motiverar det. Det innebär inte att alla verksamheter behöver ingå i samtliga

samverkansstrukturer, utan att det finns förutsättningar att involvera berörda verksamheter när deras kompetens behövs.

Utveckla och verksamhetsanpassa arbete med individbaserad systematisk uppföljning för SSPF (Skola, socialtjänst, polis, fritid) och SIG (Särskilda insatsgrupper) (12.5)

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen får i uppdrag att vidareutveckla arbetet med individbaserad systematisk uppföljning och att stödja kommuner som vill implementera ISU. Nämnden anser att det i utvecklingen av individbaserad systematisk uppföljning (ISU) för SSPF och SIG bör beaktas hur uppföljningen kan synliggöra situationen för barn och unga med funktionsnedsättning. Det är viktigt att kunna följa om målgruppens behov uppmärksammas, om insatserna motsvarar behoven och om samverkan bidrar till önskad utveckling. Uppföljningen bör även ta till vara barnens egna erfarenheter och synpunkter, med hänsyn till deras individuella förutsättningar och materialet behöver anpassas så att det blir tillgängligt.

Konsekvenser ur ett barnrätts- och funktionsrättsperspektiv

Förslagen kan skapa bättre förutsättningar för att tidigt uppmärksamma barns behov och erbjuda samordnade insatser. För att dessa möjligheter ska komma barnen till del behöver samverkan utgå från barnets bästa och barnets individuella behov. Barnets rätt till delaktighet och att uttrycka sina åsikter behöver säkerställas. Det förutsätter bland annat att information och kommunikation är tillgänglig och anpassad efter barnets förutsättningar.

För barn och unga med funktionsnedsättning kan förslagen innebära bättre möjligheter att få sina behov uppmärksammade och få stöd från relevanta verksamheter. Samtidigt finns en risk att målgruppen inte fullt ut omfattas av de förbättringar som förslagen syftar till, om funktionsnedsättning och dess betydelse för barnets situation inte beaktas i kunskapsstöd, konsultationsfunktioner och samverkansformer. Bristande tillgänglighet och otillräcklig kunskap kan också försvåra barns delaktighet och möjligheten att upptäcka deras behov. Det är därför viktigt att säkerställa att information, kommunikation och former för delaktighet är tillgängliga samt att funktionsstödsområdets kompetens involveras när det behövs.

Sammantaget bedöms förslagen kunna bidra till bättre förutsättningar för barn och unga, men det är viktigt att barnrätts- och funktionsrättsperspektiven beaktas i det fortsatta genomförandet. Detta behöver ske inom ramen för berörda verksamheters befintliga uppdrag och ansvar.

Ordförande	Roko Kursar (L)
Ansvarig utredare	Jennie Ström

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]